

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

А.В. Переверзєва

МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

**Навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра
спеціальності «Економіка» освітньо-професійної програми «Міжнародна
економіка»**

Затверджено
вченою радою ЗНУ
Протокол № від

Запоріжжя
2020

УДК 339.92:061.1(075.8)

П 27

Переверзева А.В. Міжнародні організації: навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Економіка» освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка». Запоріжжя: ЗНУ, 2020. 112 с.

Навчальний посібник містить теоретичні положення, основні поняття, практичні завдання з дисципліни «Міжнародні організації».

Навчальне видання має низку особливостей, що стосуються структури, викладу змісту багатьох категорій, їх практичного застосування. Кожна з них побудована так, щоб активізувати пізнавальну діяльність студентів, сформувати у них вміння самостійно оцінювати конкретну ситуацію, творчо мислити, аналізувати та робити відповідні висновки.

Основна увага приділена аналізу діяльності міжнародних організацій, розглядається їх функціональне призначення, механізм функціонування, структура, відповідність діяльності визначеним функціям та здійснюється оцінка їх ефективності.

Призначений для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка».

Рецензент *Ю.М. Уманська, к.е.н, доцент кафедри обліку та оподаткування*

Відповідальний за випуск *Д.І. Бабміндра, д.е.н, професор, завідувач кафедри міжнародної економіки, природних ресурсів та економіки міжнародного туризму*

ЗМІСТ

Передмова		5
-----------	--	---

РОЗДІЛ 1 Інституційне забезпечення діяльності міжнародних організацій

Тема 1	Міжнародні організації у системі регулювання міжнародних економічних відносин (МЄВ)	8
Тема 2	Інституціональне середовище міжнародного бізнесу	15
Тема 3	Механізм функціонування міжнародних організацій	21
Тема 4	Міждержавні економічні організації (ОЕСР, ЄАВТ, ОБСЄ)	26
Тема 5	Європейський Союз	33
Тема 6	Міждержавні економічні організації (РДБМ, СНД, ОЧЕС)	42
Тема 7	Міждержавні економічні організації (АСЕАН, АТЕС, ОПЕК)	46
Тема 8	Міждержавні економічні організації (ЛАД, КАРИКОМ, МЕРКОСУР)	51

РОЗДІЛ 2 Міждержавні, регіональні, неурядові міжнародні організації

Тема 9	Інтеграційні угруповання в Африці	56
Тема 10	Північноамериканська зона вільної торгівлі НАФТА	62
Тема 11	Міжнародні неурядові організації	65
Тема 12	Міжнародне співробітництво: ООН, НАТО	69
Тема 13	Регіональні економічні комісії ЕКОСОП	74
Тема 14	Міжнародні організації та регулювання міжнародної торгівлі	77
Тема 15	Міжнародні валютно-фінансові та кредитні організації	83
Тема 16	Група Світового банку	89

Тема 17	Міжнародний ринок праці та система регулювання трудових відносин	95
	Рекомендована література	104
	Використана література	106
	Абревіатури міжнародних організацій	107

ПЕРЕДМОВА

Міжнародні організації є інституційною одиницею міжнародної економіки та одним із найважливіших регуляторів міжнародних відносин, що забезпечує дієвість та ефективність економічних суб'єктів. На сучасному етапі більшість держав світу, незалежно від рівня зовнішньоекономічного впливу залучаються до світової мережі міжнародних організацій. Процес глобалізації, що невідпинно поширюється й охоплює практично усі сфери економічної діяльності, створює умови для формування наднаціональних структур регулювання економічних відносин, і міжнародні організації є найактивнішим інструментом такого регулювання.

Актуальність вивчення дисципліни «Міжнародні організації» визначається активною участю України у практичній діяльності міжнародних організацій майбутніми перспективами залучення до світового співтовариства. Співробітництво з такими організаціями, як Міжнародний валютний фонд, Світовий Банк, Світова організація торгівлі, Європейський Союз має для нашої країни першочергове значення, оскільки від їх позицій багато в чому залежать сучасний стан і перспективи розвитку української економіки. Україна є членом багатьох міждержавних організацій, і входить до найавторитетніших глобальних організацій. Взаємовідносини з міжнародними організаціями Україна прагне будувати на принципах рівноправності, справедливості, демократичності і дотримання національних інтересів.

Курс «Міжнародні організації» належить до циклу професійно-орієнтованих дисциплін вільного вибору студента і є одним із основних для студентів, що навчаються за напрямом підготовки «Міжнародна економіка». Дисципліна передбачає опанування понятійно-категоріальним апаратом, методами дослідження, використання загального підходу до розуміння та дослідження інституційного середовища, як системи, яка являє собою сукупність міжнародних організацій, має певну цілісну структуру і забезпечує функціонування світового господарства та спрямована на вирішення проблем світової економіки. Дисципліна базується на таких дисциплінах, як «Міжнародна економіка», «Вступ до міжнародної економіки», «Міжнародний економічна діяльність України», «Економічний аналіз» тощо.

Метою курсу є засвоєння знань про роль та механізми функціонування міжнародних організацій; вивчення історичних умов та причин створення міжнародних організацій, еволюції їх форм, цілей, функцій, повноважень, норм і правил їхньої діяльності.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є роль та механізми функціонування міжнародних організацій. Дисципліна досліджує природу та особливості функціонування міжнародних організацій; методи, інструменти, структуру та види діяльності міжнародних організацій.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Міжнародні організації» є:
– науково обґрунтувати природу та особливості функціонування міжнародних організацій;

- з'ясувати методи, інструменти, структуру та види діяльності міжнародних організацій;
- розкрити особливості та перспективи участі України в міжнародних інститутах.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- предмет і основні категорії курсу «Міжнародні організації»;
- поняття корисності благ та моделей їх вибору, поведінку споживачів;
- базові умови створення міжнародних організацій;
- особливості діяльності міжнародних організацій залежно від їх типологізації;
- структуру міжнародних організацій.

уміти:

- проводити аналітичні дослідження за допомогою надбаних знань та відповідних спеціальних методів;
- досліджувати механізм функціонування міжнародних організацій;
- організовувати і комплексно вивчати і аналізувати переваги та недоліки функціонування міжнародних організацій використовувати основні категорії мікроекономіки;
- використовувати переваги співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями;
- оцінювати ефективність взаємодії з міжнародними спеціалізованими (галузевими) організаціями;
- здійснювати аналіз зв'язків з відповідними міждержавними неурядовими економічними організаціями;
- проводити комплексний аналіз специфіки діяльності міжнародних організацій;

Навчальне видання включає в себе такі складові: мета і завдання дисципліни, її місце в навчальному процесі; навчальні цілі; основні теоретичні положення, основні терміни та поняття; питання для самоконтролю; практичні завдання; рекомендована література, аббревіатури міжнародних організацій. Структурно навчальне видання складається з двох розділів. У першому розділі «Інституційне забезпечення діяльності міжнародних організацій» розглядаються регуляторні функції організацій глобального типу. Належна увага приділяється аналізу механізму функціонування організацій. Другий розділ «Міждержавні, регіональні, неурядові міжнародні організації» містить визначення ролі, цілей і функцій міжнародних організацій з регулювання відносин за окремими сферами.

Заслуговує на увагу те, що кожній темі передують короткий теоретичний виклад матеріалу. Це дає змогу студентам зорієнтуватись у розкритті питань, які вивчаються у темі курсу, правильно самостійно підібрати літературу. До кожного практичного заняття подаються для самоконтролю та тестові завдання для самоконтролю. Все це формує у студентів вміння самостійно оцінювати

конкретну ситуацію, творчо мислити, аналізувати та робити відповідні висновки.

Навчальний посібник безперечно допоможе студентам у вивченні теоретичних положень курсу «Міжнародні організації», у аналізі особливостей діяльності міжнародних організацій та визначення їх ролі в сучасній економіці.

РОЗДІЛ 1 ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Тема1 МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ У СИСТЕМІ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН (МЕВ)

Мета: засвоїти сутність поняття міжнародна організація, проаналізувати структуру міжнародних організацій та виокремити критерії їх класифікації

План

1. Поняття міжнародних організацій.
2. Структура міжнародних організацій.
3. Типологія міжнародних організацій.
4. Основні етапи становлення й розвитку системи міжнародних організацій.

Література:

1. Матвієнко В.М., Скороход Ю.С., Сапсай А.П. та ін. Київ: ДАК, 2015. 783 с.
2. Циганкова Т.М., Гордєєва Т. Ф. Міжнародні організації : навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2001. – 340 с.
3. Ковалевський В. В., Козак Ю. Г., Грищенко С. Г. Міжнародні організації : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ : ЦУЛ, 2003. 287 с.

Основні терміни і поняття

Міжнародні організації, світове господарство, система міжнародного регулювання, міжнародні організації загальної компетенції, міжнародні організації спеціальної компетенції, білатеральна координація економічних дій, багатостороння координація економічних дій, дискретна координація економічних дій, інституціональна координація економічних дій, етапи розвитку системи міжнародних організацій.

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення поняття «міжнародна організація».
2. Які передумови утворення міжнародних організацій?
3. Назвіть основні критерії типології міжнародних організацій.
4. Охарактеризуйте основні напрямки діяльності економічних організацій.
5. Охарактеризуйте основні функції міжнародних організацій.
6. Назвіть основні рівні інтеграції економічних організацій?

7. У чому полягає суть процесу координації економічних дій?

8. Поясніть сутність та особливості білатеральної, багатосторонньої, дискретної та інституціональної координації економічних дій у міжнародних відносинах.

9. Назвіть та охарактеризуйте основні стадії виникнення та розвитку міжнародних організацій.

10. Які риси притаманні сучасному етапі розвитку міжнародних організацій?

✍ Практичні завдання

✍ Виберіть правильну відповідь

1. Стабільна форма міжнародних відносин, яка створюється представниками щонайменше трьох країн (державами, юридичними, фізичними особами), має погоджені учасниками цілі, компетенцію діяльності та свої потійні органи, а також інші специфічні політико-організаційні норми (статут, процедура, членство, порядок роботи, прийняття рішень тощо), цілі і діяльність якої відповідають принципам міжнародного права – це:

- а) міжнародна конференція;
- б) міжнародна організація;
- в) організаційний інститут;
- г) немає правильної відповіді.

2. Базовим критерієм класифікації міжнародних організацій є:

- а) географічне охоплення;
- б) членство держав;
- в) компетенція;
- г) немає правильної відповіді.

3. Які з аспектів діяльності міжнародних організацій виступають у якості функції:

- а) спостереження, збирання інформації;
- б) контроль, регулювання, сприяння економічному співробітництву;
- в) консенсус, зважене голосування;
- г) немає правильної відповіді.

4. Визначте тип міжнародної організації, до якого належить Організація Об'єднаних Націй (ООН):

- а) універсальна;
- б) спеціалізована;
- в) глобальна;
- г) міжнародна;
- д) наднаціональна;
- г) немає правильної відповіді.

5. Визначте, до якої категорії належить функція міжнародної організації, що визначає сфери відповідності інтересів держав-учасниць:

- а) головна;

- б) регулювальна;
- в) оперативна;
- г) контролююча.

✍ Визначте правильним чи неправильним є твердження

1. Організації загальної компетенції вирішують певне коло питань.
2. У становленні та розвитку системи міжнародних організацій виокремлюють шість етапів.
3. За умовами участі міжнародні організації поділяються на загальноекономічні та спеціалізовані.
4. За складом членів і юридичним статусом організації поділяються на міждержавні і неурядові.
5. Основними передумовами виникнення міжнародних організацій є: міжнародний поділ праці, міжнародна економічна інтеграція, політичні відносини між країнами, глобалізація міжнародних відносин.

Теми для підготовки презентацій

1. Історичні аспекти розвитку системи міжнародних організацій.
2. Роль міжнародних інституцій у регулюванні міжнародних відносин.
3. Стратегія та моделі участі України в системі міжнародних організацій.

Розшифрувати абрєвіатури міжнародних організацій

ЮНЕСКО, ФАО, ВОЗ, МАГАТЕ, ОАГ, НАТО, ОБСЄ, МДЕО, МВФ, НАФТА, СОТ, ОЕСР, АСЕАН, ЄАВТ

Тема 2 ІНСТИТУЦІОНАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

Мета: засвоїти сутність поняття «інституційно-правового механізму міжнародних організацій», вивчити склад, структура та компетенції органів міжнародних організацій.

План

1. Поняття інституційно-правового механізму міжнародних організацій: основні засади та принципи функціонування.
2. Головні органи міжнародної організації.
3. Квазіпарламентські органи міжнародних організацій: особливості їх формування та участі у функціонуванні організації.
4. Судові органи міжнародних організацій.

Література:

1. Ковалевський В. В., Козак Ю. Г., Грищенко С. Г. Міжнародні організації : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ : ЦУЛ, 2003. 287 с.

2. Кучик О. С., Суховолець І. Р., Стельмах А. Б. Міжнародні організації: навчальний посібник. Київ : Знання, 2007. 749 с.

3. Мокій А. І., Яхно Т. П., Бабець І. Г. Міжнародні організації: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 279 с

Основні терміни і поняття

Інституційно-правовий механізм, орган міжнародної влади, компетенція, квазіпарламентські органи, судові органи

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення інституційно-правового механізму міжнародних організацій.
2. Назвіть головні органи міжнародної організації.
3. Охарактеризуйте головні органи міжнародної організації.
4. Які функції виконують головні органи міжнародної організації?
5. Які квазіпарламентські органи міжнародних організацій Ви знаєте?
6. Які особливості формування квазіпарламентських органів?
7. У чому полягають принципи діяльності судових органів міжнародної організації?
8. Назвіть критерії класифікації органів міжнародної організації.
9. Яку роль відіграють головні органи міжнародних організацій?
10. Яку роль відіграють квазіпарламентські органи міжнародних організацій?

Практичні завдання

Виберіть правильну відповідь

1. На відміну від інших органів ООН право прийняття рішень, обов'язкових для виконання всіма членами ООН, має:

- а) Генеральна Асамблея;
- б) Міжпарламентська асамблея;
- в) Рада Безпеки;
- г) немає правильної відповіді.

2. Найвищого ступеня економічної і політичної інтеграції досягла організація:

- а) ООН;
- б) ЄС;
- в) АСЕАН;
- г) немає правильної відповіді.

3. Чим відрізняються між собою міжнародні урядові та неурядові організації?

- а) природою та правовим статусом;
- б) неурядові організації наділені ширшими повноваженнями;

- в) урядові організації не визнаються суб'єктами міжнародного права;
- г) немає жодної правильної відповіді.

4. Об'єднання держав, створене на основі міжнародного договору для виконання певних цілей, що має систему постійно діючих органів, які володіють міжнародною правосуб'єктністю, й засноване відповідно до міжнародного права – це:

- а) міжнародна (міждержавна) організація;
- б) міжнародна конференція;
- в) міжнародна слідча комісія;
- г) міжнародний суд з прав людини.

5. Визначте правильно вказані види міжнародних організацій за характером повноважень:

- а) міждержавні організації та організації наднаціонального характеру;
- б) універсальні та регіональні;
- в) юридичні і політичні;
- г) судові і конвенційні.

✍ Визначте правильним чи неправильним є твердження

1. Цілі міжнародних організацій поділяються на головну і підпорядковані.
2. Цілі міжнародної організації, а також принципи її діяльності зазначаються в Конвенції.
3. Міжпарламентські органи характерні для організацій загальної компетенції.
4. Міжпарламентські органи звичайно приймають рішення рекомендаційного характеру.
5. Суди існують лише в організаціях загальної компетенції.

Теми для підготовки презентацій

1. Особливості діяльності та прийняття рішень міжпарламентськими органами в різних міжнародних організаціях.
2. Міжнародна фінансова корпорація: структура та прийняття рішень.
3. Дієвість міжнародних судів як органів контролю за дотриманням норм і принципів поведінки.

Розшифрувати абрєвіатури міжнародних організацій
МФК, ОБСЄ, ЄС, ООН, СНД

Тема 3 МЕХАНІЗМ ФУНКЦІОНУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Мета: засвоїти сутність поняття «механізму функціонування» та виокремити основні його складові; виокремити внутрішнє та зовнішнє право міжнародної організації; вивчити механізм впливу міжнародних організацій на країни–члени; з'ясувати особливості прийняття рішень у міжнародних організаціях.

План

1. Внутрішнє та зовнішнє право міжнародної організації у структурі міжнародних організацій.
2. Механізм впливу міжнародних організацій на країни–члени.
3. Прийняття рішень у міжнародних організаціях.
4. Інститути міжнародних представництв держав при міжнародних організаціях.

Література:

1. Кучик О. С., Суховолець І. Р., Стельмах А. Б. Міжнародні організації: навчальний посібник. Київ : Знання, 2007. 749 с.
2. Мокій А. І., Яхно Т. П., Бабець І. Г. Міжнародні організації : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 279 с.
3. Юрійчук Є. П. Електоральна та референдна легітимація влади на пострадянському просторі: зовнішньополітичні аспекти: монографія. Чернівці : ЧНУ, 2012. 479 с.

Основні терміни і поняття

Механізм функціонування, внутрішнє право міжнародної організації, зовнішнє право міжнародної організації, механізм впливу, прийняття рішень, інститути міжнародних представництв держав, міжнародне право, джерела міжнародного права

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення права міжнародної організації та назвіть його джерела.
2. Які питання регулює «внутрішнє право»?
3. Які питання регулює «зовнішнє» право?
4. Дайте визначення поняття «норми міжнародного права».
5. Які джерела формування нормативної основи діяльності міжнародних організацій Ви знаєте?
6. Як поділяються принципи міжнародного права?
7. У чому полягають привілеї та імунітети міжнародної організації?
8. Які санкції проти порушників передбачає міжнародне право?
9. У якому році була ухвалена Віденська Конвенція?
10. Які особливості має Віденська Конвенція?

Практичні завдання

Виберіть правильну відповідь

1. Звичасві норми в міжнародному праві є:

- а) юридично необов'язковими;
- б) факультативним джерелом міжнародного права;
- в) джерелом міжнародного права, якщо визнані абсолютно всіма державами;
- г) одним з основних джерел міжнародного права.

2. Рішення міжнародних судових органів відповідно до п. 1 ст. 38 Статуту Міжнародного Суду ООН:

- а) вважаються джерелом сучасного міжнародного права;
- б) виступають допоміжним засобом встановлення норм міжнародного права;
- в) у міжнародному праві взагалі не мають будь-якого значення;
- г) є юридично обов'язковими для всіх суб'єктів міжнародного права.

3. Основними елементами міжнародно-правового звичаю є:

- а) практика та доктрина;
- б) практика та *opinio non juris*;
- в) практика та *opinio juris*;
- г) доктрина та *opinio juris*.

4. «М'яке» міжнародне право складається з:

- а) політичних домовленостей та рекомендаційних резолюцій міжнародних міжурядових організацій;
- б) міжнародних універсальних конвенцій із прав людини;
- в) міжнародно-правових звичаїв;
- г) міжнародних договорів регіонального характеру.

5. Узагальнюючий термін «міжнародний орган», що вживається в міжнародній практиці охоплює такі інститути:

- а) міжнародні конференції;
- б) міжнародні комісії і комітети;
- в) міжнародні організації;
- г) керівні органи міжнародних організацій.

✍ Визначте правильним чи неправильним є твердження

1. Міжнародні правові норми утворюються на основі узгоджень між учасниками міжнародних відносин.
2. «Кваліфікована» більшість – це прийняття рішень 75% голосів.
3. Процедура прийняття рішень у міжнародних організаціях передбачає чотири етапи.
4. Насучасному етапі розвитку економіки рішення у міжнародних організаціях приймається абсолютною більшістю.
5. Консенсус – це процес досягнення спільного рішення через розробку попередньо погодженого погляду.

Теми для підготовки презентацій

1. Консенсус: сутність та значення в прийнятті рішень.
2. Аналіз впливу міжнародних організацій на країн–члени (на прикладі ЄС).

3. Міжнародні організації як суб'єкти міжнародного права.

Тема 4 МІЖДЕРЖАВНІ ЕКОНОМІЧНІ ОРГАНІЗАЦІЇ (ОЕСР, ЄАВТ, ОБСЄ)

Мета: засвоїти сутність, функції та причини виникнення міждержавних міжнародних організацій; проаналізувати особливості діяльності Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР-OECD), Європейської асоціації вільної торгівлі (ЕАВТ-EAFT), Організації з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ).

План

1. Міждержавні міжнародні організації: сутність, функції та причини виникнення
2. Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР-OECD): сутність, структура, керівні органи.
3. Європейська асоціація вільної торгівлі (ЕАВТ-EAFT): сутність, цілі, структура, функції.
4. Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ): історія створення, організаційна структура, договірно-правова база діяльності.

Література:

1. Мокій А. І., Яхно Т. П., Бабець І. Г. Міжнародні організації: навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 279 с
2. Юрійчук Є. П. Електоральна та референдна легітимація влади на пострадянському просторі: зовнішньополітичні аспекти: монографія. Чернівці : ЧНУ, 2012. 479 с.
3. Чекаленко Л. Д. Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ). Київ: Дип. акад. України при МЗС України, 2012. 75 с.

Основні терміни і поняття

Міждержавна міжнародна організація, Організація економічного співробітництва та розвитку, Європейська асоціація вільної торгівлі, Організація з безпеки та співробітництва в Європі

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення міждержавної організації?
2. Назвіть найвпливовіші на сьогодні міждержавні організації.
3. Дайте визначення основної спеціальної функцій міждержавних організацій.
4. Охарактеризуйте виконавчі органи міждержавних організацій.
5. Яка компетенція адміністративних органів міждержавних організацій?

6. Які цілі, функції і структура ОЕСР?
7. Розкрийте роль ОЕСР, яку вона відіграє в міжнародному співтоваристві.
8. Дайте характеристику ЄАВТ.
9. Дайте характеристику ОБСЄ і відносини України з нею на сучасному етапі.
10. Охарактеризуйте існуючий механізм співробітництва між неурядовими та міждержавними організаціями.

☞ Практичні завдання

☞ Виберіть правильну відповідь

1. Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ) виникла в 1975 р. як:

- а) дипломатичний форум;
- б) Нарада з безпеки та співробітництва в Європі;
- в) міжнародна конференція;
- г) немає правильної відповіді.

2. Керівними органами ОЕСР є:

- а) Генеральна Асамблея;
- б) Секретаріат;
- в) Рада;
- г) Виконавчий комітет.

3. Які автономні організації створено в межах ОЕСР?

- а) Міжнародне енергетичне агенство;
- б) Агенство з ядерної енергії;
- в) Багатостороннє агенство з ранантуванняінвестицій;
- г) правильні відповіді а) та б).

4. Рішення ОЕСР щодо регулювання міжнародної торгівлі, стабілізації валютно-кредитної системи є:

- а) обов'язковими;
- б) рекомендаційними;
- в) інформаційними;
- г) консультативними.

5. Учасниками ОЕСР є:

- а) промислово розвинені країни;
- б) країни, що розвиваються;
- в) країни з перехідною економікою;
- г) правильні відповіді а) та б).

☞ Визначте правильним чи неправильним є твердження

1. Вищим органом ОБСЄ є Генеральна Асамблея.
2. Організаційна структура ЄАВТ представлена Радою, постійними комітетами та секретаріатом.

3. Членом ОЕСР може стати будь-яка держава незалежно від рівня економічного розвитку.

4. Вищим органом ОЕСР є Рада.

5. Європейська асоціація вільної торгівлі (ЄАВТ) створена у 1961 р.

Теми для підготовки презентацій

1. ОБСЄ: основні напрями діяльності та взаємовідносини з Україною.

2. Основні напрями діяльності Центру досліджень та нововведень у сфері освіти.

3. Багатостороння угода з інвестицій: мета, завдання і основні напрями співпраці.

Розшифрувати аббревіатури міжнародних організацій

ОБСЄ, ОЕСР, ЄАВТ

Знайти відповідність аббревіатур міжнародних організацій

українською та англійською мовами

1	ОБСЄ	А	OSCE
2	ЕАВТ	Б	OECD
3	ОЕСР	В	EAFT

Тема 5 ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

Мета: проаналізувати структуру та особливості функціонування Європейського Союзу (ЕС-EU).

План

1. Європейський Союз: сутність, структура, керівні органи.

2. Європейська Комісія.

3. Європейська Рада.

4. Економічний і соціальний комітет.

5. Комітет регіонів.

6. Рахункова палата.

7. Економічний та валютний союз країн ЄС.

8. Діяльність ЄС у сфері спільної зовнішньої політики та політики безпеки. Відносини України та ЄС.

Основні терміни і поняття

Європейський Союз, Європейська Комісія, Європейська Рада, економічний комітет, соціальний комітет, комітет регіонів, рахункова палата, Економічний союз, валютний союз

Література:

1. Матвієнко В.М., Скороход Ю.С., Сапсай А.П. Київ: ДАК, 2015. 783 с.

2. Циганкова Т.М., Гордєєва Т. Ф. Міжнародні організації: навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2001. 340 с.

3. Циганкова Т. М. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ: монографія. Київ: КНЕУ, 2003. 660 с.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть та охарактеризуйте основні етапи становлення ЄС.
2. Яку структуру має ЄС?
3. Охарактеризуйте керівні органи ЄС.
4. Які функції виконує Європейська Рада.
5. Які функції виконує Європейська комісія?
6. У чому полягають принципи діяльності Економічного соціального комітетів ЄС?
7. Яку роль відіграє комітет регіонів в ЄС?
8. З якою метою створена Рахункова палата?
9. Назвіть основні функції економічного та валютного союзу країн ЄС.
10. Які основні пріоритети у діяльності ЄС у сфері спільної зовнішньої політики та політики безпеки?

Практичні завдання

Виберіть правильну відповідь

1. В якому році створене Європейське економічне співтовариство – ЄЕС («Спільний ринок»):

- а) 1948 р.;
- б) 1921 р.;
- в) 1957 р.;
- г) 1967 р.

2. У якому році створене Європейське співтовариство (ЄС):

- а) 1948 р.;
- б) 1921 р.;
- в) 1957 р.;
- г) 1967р.

3. Який орган управління в Європейському співтоваристві відстоює національні інтереси?

- а) Рада Міністрів;
- б) Комісія ЄС;
- в) Європейський парламент;
- г) Європейський суд.

4. Який орган управління в Європейському співтоваристві відстоює інтернаціональні інтереси?

- а) Рада Міністрів;
- б) Комісія ЄС;
- в) Європейський парламент;

г) Європейський суд.

5 Яка з програм ЄС забезпечує практично всі напрями науково-технічного співробітництва?

- а) Євроробот;
- б) Еврика;
- в) Євроком;
- г) Євробіо.

☞ Визначте правильним чи неправильним є твердження

1. Генеральний секретаріат не є елементом структури Ради ЄС.
2. Економічний комітет надає допомогу Європарламенту в контролі виконання бюджету Європейського союзу.
3. Комітет регіонів включає сім спеціалізованих комісій.
4. Рада ЄС проводить свої засідання регулярно.
5. Найважливішою умовою для початку переговорів про вступ до ЄС є відповідність політичному критерію.

Теми для підготовки презентацій

1. Стратегія інтеграції України до ЄС: проблеми та перспективи.
2. Напрями адаптації законодавства України до вимог ЄС.
3. Вплив приєднання нових країн на формування внутрішньої та зовнішньої політики ЄС.

Розшифрувати абрєвіатури міжнародних організацій ЄС, ЄЕС, ЄЦБ, ЄСЦБ, ЕВС

Знайти відповідність абрєвіатур міжнародних організацій українською та англійською мовами

1	ЄС	А	ЕЕС
2	ЄЕС	Б	ЕССВ
3	ЄСЦБ	В	ЕВ

Тема 6 МІЖДЕРЖАВНІ ЕКОНОМІЧНІ ОРГАНІЗАЦІЇ (РДБМ, СНД, ОЧЕС)

Мета: засвоїти особливості діяльності Міжнародних економічних організацій: Рада держав Балтійського моря (РДБМ); Співдружності незалежних держав; Організації Чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС).

Література:

1. Циганкова Т.М., Гордєєва Т. Ф. Міжнародні організації [Текст] : навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2001. 340 с.
2. Ковалевський В. В., Козак Ю. Г., Грищенко С. Г. Міжнародні організації: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ : ЦУЛ, 2003. 287 с.
3. Кучик О. С., Суховолець І. Р., Стельмах А. Б. Міжнародні організації: навчальний посібник. Київ : Знання, 2007. 749 с.

План

1. Особливості діяльності міжнародної організації Рада держав Балтійського моря (РДБМ).
2. Співдружність незалежних держав (СНД): історія створення, організаційна структура, процедура вступу.
3. Організація Чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС).

Основні терміни і поняття

Міждержавні економічні організації, Рада держав балтійського моря (РДБМ); Співдружність незалежних держав (СНД); Організація Чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС).

Питання для самоконтролю

1. У чому полягають особливості діяльності міжнародної організації Рада держав Балтійського моря (РДБМ)?
2. Які питання регулює РДБМ?
3. Охарактеризуйте організаційну структуру РДБМ.
4. Яка роль Секретаріату РДБМ?
5. Які основні етапи формування СНД?
6. Охарактеризуйте організаційну структуру СНД.
7. Поясніть процедуру вступу до СНД.
8. У чому полягає мета створення Організація Чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС)?
9. Які питання регулює ОЧЕС?
10. Охарактеризуйте організаційну структуру ОЧЕС.

Практичні завдання

Виберіть правильну відповідь

1. **Які країни не є членом Співдружності національних держав (СНД)?**
 - а) Азербайджан;
 - б) Вірменія;
 - в) Молдова;
 - г) Грузія.
2. **У якому році було укладено угоду про створення СНД)?**
 - а) 1989 р.;
 - б) 1991 р.;
 - в) 1992 р.;
 - г) 1993 р.
3. **Яка держава не підписала Статут Співдружності національних держав (СНД)?**
 - а) Росія;

- б) Україна;
- в) Білорусія;
- г) Казахстан.

4. Вищим органом СНД є:?

- а) Рада голів держав;
- б) Рада голів урядів;
- в) Рада міністрів закордонних справ;
- г) Виконавчий Секретаріат.

5. У якому місті розташована штаб-квартира ОЧЕС?

- а) Київ;
- б) Стамбул;
- в) Бухарест;
- г) Софія.

✍ Визначте правильним чи неправильним є твердження

1. Рада держав Балтійського моря налічує 11 держав.
2. Керівним органом РДБМ є Комітету Вищих Посадових Осіб.
3. Вищий орган СНД – Рада голів урядів.
4. Статут СНД було підписано в 1992 р.
5. Зустріч міністрів закордонних справ – керівний орган ОЧЕС

Теми для підготовки презентацій

1. Аналіз міжнародних відносини України з країнами СНД.
2. РДБМ як основа становлення нових демократичних інститутів.
3. ОЧЕС – передумова вирішення екологічних проблем.

Розшифрувати аббревіатури міжнародних організацій РДБМ, СНД, КВПО, ОЧЕС

Знайти відповідність аббревіатур міжнародних організацій українською та англійською мовами

1	СНД	А	BSEC
2	РДБМ	Б	CBSS
3	ОЧЕС	В	CIS

Тема 7 МІЖДЕРЖАВНІ ЕКОНОМІЧНІ ОРГАНІЗАЦІЇ (АСЕАН, АТЕС, ОПЕК)

Мета: засвоїти особливості діяльності Міжнародних економічних організацій: Асоціації держав Південно-Східної Азії – АСЕАН; Азіатсько-Тихоокеанського економічного співробітництва АТЕС; ОПЕК; Організації країн-експортерів нафти (НАФТА).

План

1. Асоціація держав Південно-Східної Азії – АСЕАН.
2. Азіатсько-Тихоокеанське економічне співробітництво АТЕС.

3. Організація країн-експортерів нафти – ОПЕК.

Література:

1. Ковалевський В. В., Козак Ю. Г., Грищенко С. Г. Міжнародні організації: навчальний посібник. для студ. вищ. навч. закл. Київ : ЦУЛ, 2003. 287 с.
2. Кучик О. С., Суховолець І. Р., Стельмах А. Б. Міжнародні організації: навчальний посібник. Київ : Знання, 2007. 749 с.
3. Мокій А. І., Яхно Т. П., Бабець І. Г. Міжнародні організації: навчальний посібник. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 279 с.

Основні терміни і поняття

Міжнародні економічні організації, Асоціація держав Південно-Східної Азії (АСЕАН), Азіатсько-Тихоокеанське економічне співробітництво (АТЕС), Організація країн-експортерів нафти (ОПЕК).

Питання для самоконтролю

1. Що таке АФТА?
2. Які країни є партнерами по діалогу АСЕАН?
3. Охарактеризуйте організаційну структуру АСЕАН.
4. Які країни є партнерами по консультації АСЕАН?
5. Які основні принципи діяльності АТЕС?
6. Охарактеризуйте організаційну структуру АТЕС.
7. Поясніть процедуру вступу до АТЕС.
8. У чому полягає мета створення Організація країн-експортерів нафти - ОПЕК?
9. Які питання регулює ОПЕК?
10. Охарактеризуйте організаційну структуру ОПЕК.

Практичні завдання

Виберіть правильну відповідь

1. В який період розвитку міжнародної економічної інтеграції виникли Європейське співтовариство (ЄС), Європейська асоціація вільної торгівлі, Асоціація країн Південно-східної Азії (АСЕАН), Митний і економічний союз Центральної Африки (МЕСЦА)?

- а) 70-і роки;
- б) 60-і роки;
- в) 40-і роки;
- г) 50-і роки.

2. До якої групи країн належать інтеграційні об'єднання АСЕАН, ЛАІ?

- а) розвинених;
- б) що розвиваються;
- в) з перехідною економікою;
- г) немає правильної відповіді.

3. АССАН діє в:

- а) Європі;
- б) Африці;
- в) Австралії;
- г) Америці;
- д) Азії.

4. ОПЕК – це:

- а) Азіатсько – тихоокеанське економічне співробітництво;
- б) Європейське об'єднання вугілля та сталі;
- в) Комісія для країн Америки;
- г) Організація країн – експортерів нафти.

5. АТЕС – це:

- а) Азіатсько – тихоокеанське економічне співробітництво;
- б) Європейське об'єднання вугілля та сталі;
- в) Комісія для країн Америки;
- г) Організація країн – експортерів нафти.

✍ Визначте правильним чи неправильним є твердження

1. У Асоціації держав Південно-Східної Азії співробітництво з деякими іншими країнами за ієрархічним принципом.
2. Партнери з діалогу в АСЕАН є Росія та Китай.
3. АТЕС має консультативний статус.
4. Організація країн-експортерів нафти (ОПЕК) створена в 1961 році.
5. Секретаріат міжнародної організації АТЕС розташований в Сінгапурі.

Теми для підготовки презентацій

1. Вплив ОПЕК на світовий ринков нафти.
2. Програми «Нового міжнародного економічного порядку»: сутність та основні положення.
3. Оцінка потенціалу людських і природних ресурсів АТЕС.

Розшифрувати аббревіатури міжнародних організацій АСЕАН, АФТА, НІК, АТЕС, ОПЕК, ЮНКТАД

Знайти відповідність аббревіатур міжнародних організацій українською та англійською мовами

1	АСЕАН	А	АТЕС
2	АТЕС	Б	АСЕАН
3	ОПЕК	В	ОПЕК

Тема 8 МІЖДЕРЖАВНІ ЕКОНОМІЧНІ ОРГАНІЗАЦІЇ (ЛАД, КАРІКОМ, МЕРКОСУР)

Мета: засвоїти особливості діяльності Міждержавних економічних організацій: Ліги арабських держав (ЛАД), Карибського співтовариства і Карибського спільного ринку (КАРІКОМ); Південного спільного ринку (МЕРКОСУР).

План

1. Ліга арабських держав (ЛАД).
2. Карибське співтовариство і Карибський спільний ринок (КАРІКОМ)
3. Південний спільний ринок (МЕРКОСУР).

Література:

1. Матвієнко В.М., Скороход Ю.С., Сапсай А.П. Київ: ДАК, 2015. 783 с.
2. Циганкова Т.М., Гордєєва Т. Ф. Міжнародні організації: навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2001. 340 с.
3. Циганкова Т. М. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ: монографія. Київ: КНЕУ, 2003. 660 с.

Основні терміни і поняття

Міждержавні економічні організації, Ліга арабських держав (ЛАД), Карибське співтовариство і Карибський спільний ринок (КАРІКОМ); Південний спільний ринок (МЕРКОСУР).

Питання для самоконтролю

1. Які основні сфери співпраці між членами ЛАД?
2. Що є вищим органом у ЛАД?
3. Охарактеризуйте організаційну структуру ЛАД.
4. Які функції Вищої військової комісії у ЛАД?
5. Які основні принципи діяльності КАРІКОМ?
6. Яка основна мета заснування КАРІБАНКу?
7. Що являє собою МЕРКОСУР?
8. У чому полягає мета діяльності МЕРКОСУР?
9. Які питання регулює МЕРКОСУР?
10. Охарактеризуйте організаційну структуру МЕРКОСУР.

Практичні завдання

Виберіть правильну відповідь

1. До якої групи країн належать інтеграційні об'єднання КАРІКОМ і МЕРКОСУР?

- а) розвинених;

- б) країни, що розвиваються;
- в) з перехідною економікою;
- г) немає правильної відповіді.

2. В який період розвитку міжнародної економічної інтеграції виникли Економічне співтовариство країн Західної Африки (ЕКОВАС) і Карибське співтовариство (КАРІКОМ)?

- а) 70-і роки;
- б) 60-і роки;
- в) 80-і роки;
- г) 90-і роки.

3. Ліга арабських держав (ЛАД) створена в:

- а) 1945р.;
- б) 1955р.;
- в) 1965 р.;
- г) 1975 р.;
- д) 1985 р.

4. КАРІКОМ це:

- а) Європейська космічна агенція;
- б) Агенція з ядерної енергетики;
- в) Спільний ринок Африки;
- г) Карибське співтовариство і карибський спільний ринок;
- д) Європейський фонд розвитку.

5. МЕРКОСУР діє в:

- а) Європі;
- б) Африці;
- в) Австралії;
- г) Америці;
- д) Азії.

✍ Визначте правильним чи неправильним є твердження

1. Вищим органом ЛАД є Рада.
2. Карибський інвестиційний фонд утворено в 1992 р.
3. МЕРКОСУР є Спільним ринком країн Південного Конусу.
4. Рішення, прийняті Радою ЛАД одноголосно не є обов'язкові для всіх членів.
5. МЕРКОСУР зосереджує 50% її населення, 45% сукупного ВВП, 40% прямих зарубіжних інвестицій.

Теми для підготовки презентацій

1. Роль КАРІКОМ у регулюванні міжнародної торгівлі між країнами членами.
2. МЕРКОСУР – ефективна організація в інтеграції країн Південної Америки.
3. Особливості тарифної політики міжнародної організації КАРІКОМ.

Розшифрувати абрєвіатури міжнародних організацій
ЛАД, КАРИКОМ, МЕРКОСУР, КАРИБАНК, КІК

Знайти відповідність абрєвіатур міжнародних організацій
українською та англійською мовами

1	ЛАД	А	CARICOM
2	КАРИКОМ	Б	LAS
3	МЕРКОСУР	В	MERCOSUR

РОЗДІЛ 2 МІЖДЕРЖАВНІ, РЕГІОНАЛЬНІ, НЕУРЯДОВІ МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Тема 9 ІНТЕГРАЦІЙНІ УГРУПОВАННЯ В АФРИЦІ

Мета: засвоїти особливості діяльності інтеграційних угруповань в Африці: Організації африканської єдності (ОАЄ); Економічного співробітництва держав Західної Африки – ЕКОВАС; Спільного ринку Східної та Південної Африки (КОМЕСА); Південноафриканського співтовариства розвитку – САДК; Митного і економічного союзів Центральної Африки (ЮДЕАК).

План

1. Організація африканської єдності (ОАЄ).
2. Економічне співробітництво держав Західної Африки (ЕКОВАС).
3. Спільний ринок Східної та Південної Африки (КОМЕСА).
4. Південноафриканське співтовариство розвитку (САДК)
5. Митний і економічний союз Центральної Африки (ЮДЕАК).

Література:

1. Циганкова Т.М., Гордєєва Т. Ф. Міжнародні організації: навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2001. 340 с.
2. Ковалевський В. В., Козак Ю. Г., Грищенко С. Г. Міжнародні організації: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ : ЦУЛ, 2003. 287 с.
3. Кучик О. С., Суховолець І. Р., Стельмах А. Б. Міжнародні організації: навчальний посібник. Київ : Знання, 2007. 749 с.

Основні терміни і поняття

Інтеграційні угруповання в Африці, Організація африканської єдності (ОАЄ); Економічне співробітництво держав Західної Африки (ЕКОВАС), Спільний ринок Східної та Південної Африки (КОМЕСА), Південноафриканське співтовариство розвитку (САДК); Митний і економічний союз Центральної Африки (ЮДЕАК).

Питання для самоконтролю

1. У якому році була утворена ОАЄ?
2. Якими є цілі діяльності ОАЄ?
3. Яке міжнародне угруповання має найбільший вплив на діяльність ОАЄ?
4. Яка країна є найпотужнішою в ЕКОВАС? Чому?
5. Які основні принципи діяльності ЕКОВАС?

6. Яка основна мета діяльності ЕКОВАС.
7. Що являє собою КОМЕСА?
8. В чому полягає мета діяльності САДК?
9. Які питання регулює САДК?
10. Охарактеризуйте організаційну структуру ЮДЕАК.

☞ Практичні завдання

☞ Виберіть правильну відповідь

1. САДК діє в:

- а) Європі;
- б) Африці;
- в) Австралії;
- г) Америці;
- д) Азії.

2. ЕКОВАС – це:

- а) Економічне співробітництво держав Західної Африки;
- б) Економічне співробітництво держав Західної Азії;
- в) Економічне співробітництво держав Західної Європи;
- г) Економічне співробітництво держав Австралії та Тихого океану;
- д) Економічне співробітництво країн Азії.

3. ОАЕ – це:

- а) Організація арабської єдності;
- б) Організація африканської єдності;
- в) Організація азіатської єдності;
- г) Організація Європейської єдності;
- д) Організація американської єдності.

4. КОМЕСА діє в:

- а) Європі;
- б) Африці;
- в) Австралії;
- г) Америці;
- д) Азії.

5. Митний і економічний союз Центральної Африки (ЮДЕАК) створений в:

- а) 1966 р.;
- б) 1964 р.;
- в) 1960 р.;
- г) 1965 р.

☞ Визначте правильним чи неправильним є твердження

1. Договір про утворення Африканського економічного співробітництва був підписаний у 1992 р.
2. Головна мета ЕКОВАС утворення економічного союзу в Західній Африці.

3. Спільний ринок Східної та Південної Африки (КОМЕСА) утворено в 1994 р.

4. Головною метою САДК є економічне зростання й підвищення добробуту населення країн регіону.

5. Митний і економічний союз Центральної Африки – ЮДЕАК утворено в 1966 р.

Теми для підготовки презентацій

1. Діяльність інтеграційних угруповань у Африці.
2. Регулювання торгівлі та митного співробітництва країн Африки.
3. Регулювання валютної сфери країн Африки.

Розшифрувати абрєвіатури міжнародних організацій
ЕКОВАС, КОМЕСА, ЕСАКУ, САДК, ЮДЕАК, ЕВСЦА

Знайти відповідність абрєвіатур міжнародних організацій
українською та англійською мовами

1	КОМЕСА	А	UDEAK
2	САДК	Б	ECOWAS
3	ЕКОВАС	В	КОМЕСА
4	ЮДЕАК	Г	CADK

Тема 10 ПІВНІЧНОАМЕРИКАНСЬКА ЗОНА ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ (НАФТА)

Мета: проаналізувати особливості Північноамериканської угоди про вільну торгівлю, структуру НАФТА та її економічну характеристику.

План

1. Сутність Північноамериканської угоди про вільну торгівлю (НАФТА).
2. Структура НАФТА.
3. Економічна характеристика НАФТА.

Література:

1. Ковалевський В. В., Козак Ю. Г., Грищенко С. Г. Міжнародні організації: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ : ЦУЛ, 2003. 287 с.

2. Кучик О. С., Суховолець І. Р., Стельмах А. Б. Міжнародні організації: навчальний посібник. Київ : Знання, 2007. 749 с.

3. Мокій А. І., Яхно Т. П., Бабець І. Г. Міжнародні організації: навчальний посібник. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 279 с.

Основні терміни і поняття

Північноамериканська угода про вільну торгівлю (НАФТА), структура НАФТА, економічна характеристика НАФТА

Питання для самоконтролю

1. У чому полягає сутність Північноамериканської угоди про вільну торгівлю (НАФТА)?
2. Яка основна мета діяльності НАФТА?
3. Поясніть механізм утворення НАФТА.
4. Охарактеризуйте організаційну структуру НАФТА.
5. Які основні принципи діяльності НАФТА?
6. Яку роль виконує Координуючий секретаріат?
7. Назвіть економічні характеристики НАФТА.
8. У чому полягає асиметричність розвитку НАФТА?
9. Охарактеризуйте роль Мексики у НАФТА.
10. Охарактеризуйте роль Канади у НАФТА.

Практичні завдання

Виберіть правильну відповідь

1. НАФТА діє в:

- а) Європі;
- б) Африці;
- в) Австралії;
- г) Америці;
- д) Азії.

2. НАФТА створена в:

- а) 1995 р.;
- б) 1994 р.;
- в) 1996 р.;
- г) 1998 р.

3. НАФТА – це:

- а) Північноамериканська угода про вільну торгівлю;
- б) Європейський фонд орієнтації і гарантування сільського господарства;
- в) Арабський фонд економічного і соціального розвитку;
- г) Економічна і соціальна комісія ООН.

4. Яка країна не входить до НАФТА :

- а) США;
- б) Канада;
- в) Мексика;
- г) Росія.

5. Яка країна є центром НАФТА :

- а) США;
- б) Канада;
- в) Мексика;
- г) Економічна і соціальна комісія ООН.

✎ Визначте правильним чи неправильним є твердження

1. Північноамериканська угода про вільну торгівлю об'єднує три країни.
2. НАФТА утворена в 1995 році.
3. Головна мета НАФТА – утворення зони вільної торгівлі в Північній Америці.
4. Центральним інститутом НАФТА є Комісія з вільної торгівлі.
5. НАФТА не має Секретаріату.

Теми для підготовки презентацій

1. Роль США в діяльності міжнародної організації НАФТА.
2. Роль Мексики в діяльності міжнародної організації НАФТА.
3. Роль Канади в діяльності міжнародної організації НАФТА.

Тема 11 МІЖДЕРЖАВНІ НЕУРЯДОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Мета: засвоїти особливості діяльності Міждержавних неурядових організацій, їх значення, види та цілі.

План

1. Міжнародні неурядові організації: поняття, цілі та значення.
2. Види міжнародних неурядових організацій.

Література:

1. Матвієнко В.М., Скороход Ю.С., Сапсай А.П. Міжнародні організації: підручник. КИЇВ: ДАК, 2015. 783 с.
2. Циганкова Т.М., Гордєєва Т. Ф. Міжнародні організації: навчальний посібник. Київ: КНЕУ, 2001. 340 с.
3. Циганкова Т. М. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ: монографія. Київ: КНЕУ, 2003. 660 с.

Основні терміни і поняття

Міждержавні неурядові організації, міжнародні організації з регулювання міжнародної торгівлі, Світова організація торгівлі, Міжнародна організація із стандартизації, Міжнародне агентство з атомної енергії

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення «міжнародна неурядова організація».
2. Яка основна мета створення міжнародних неурядових організацій?
3. Поясніть механізм утворення міжнародних неурядових організацій.
4. Охарактеризуйте функції міжнародних неурядових організацій у системі ООН.
5. Які основні види міжнародних неурядових організацій Ви знаєте?

6. Яку роль виконують Підприємницькі міжнародні організації?
7. Назвіть міжнародні підприємницькі об'єднання на світовому рівні.
8. У чому полягає принципова відмінність Європейського ділового конгресу від інших міжнародних неурядових організацій ОБСЄ?
9. Які функції виконує Міжнародна асоціація з охорони промислової власності (АППІ)?
10. Поясніть роль Інституту міжнародних фінансів.

☞ Практичні завдання

☞ Виберіть правильну відповідь

1. ЄДК діє в:

- а) Європі;
- б) Африці;
- в) Австралії;
- г) Америці;
- д) Азії.

2. Європейський діловий конгрес (ЄДК) створена в:

- а) 1997 р.;
- б) 1995 р.;
- в) 1996 р.;
- г) 1998 р.

3. Міжнародна асоціація комерційних банків (МАКОБ) діє в:

- а) Європі;
- б) Африці;
- в) Австралії;
- г) Америці;
- д) Азії.

4. МАКОБ створена в:

- а) 1991 р.;
- б) 1992 р.;
- в) 1993 р.;
- г) 1994 р.

5. Круглий стіл КО утворений в:

- а) 1985 р.;
- б) 1986 р.;
- в) 1987 р.;
- г) 1988 р.

☞ Визначте правильним чи неправильним є твердження

1. Міжнародні неурядові підприємницькі організації є прибутковими організаціями.

2. Відповідно до мети і функцій МНПО поділяються на міжнародні та регіональні союзи підприємців.

3. Інститут міжнародних фінансів (ІМФ) створено в 1983 р.

4. Європейський діловий конгрес (ЄДК) створений в м. Женеві.

5. МАКОБ є юридичною особою, комерційною організацією.

Теми для підготовки презентацій

1. Особливості діяльності міжнародних неурядових організацій.

2. Підприємницькі міжнародні організації в світі.

3. Аналіз діяльності міжнародного підприємницького об'єднання на конкретному прикладі.

Розшифрувати аббревіатури міжнародних організацій

МТП, МНПО, АВК, ЄДК, МАКОБ, АППІ, ІМФ

Тема 12 МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО: ООН, НАТО

Мета: усвідомити цілі та принципи діяльності ООН, засвоїти організаційно-функціональну структуру ООН, соціально-економічні органи ООН, особливості співробітництва ООН та НАТО.

План

1. Цілі та принципи діяльності ООН.
2. Організаційно-функціональна структура ООН.
3. Соціально-економічні органи ООН.
4. Міжнародне співробітництво ООН та НАТО.

Література:

1. Циганкова Т.М., Гордєєва Т. Ф. Міжнародні організації [Текст] : навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2001. 340 с.

2. Ковалевський В. В., Козак Ю. Г., Грищенко С. Г. Міжнародні організації: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ : ЦУЛ, 2003. 287 с.

3. Кучик О. С., Суховолець І. Р., Стельмах А. Б. Міжнародні організації: навчальний посібник. Київ : Знання, 2007. 749 с.

Основні терміни і поняття

Організація Об'єднаних націй (ООН), цілі ООН, принципи ООН, організаційно-функціональна структура ООН, соціально-економічні органи ООН, НАТО

Питання для самоконтролю

1. Коли відзначається день ООН?

2. Яка основна мета діяльності ООН?
3. Визначте головні принципи діяльності ООН.
4. Охарактеризуйте організаційно-функціональну структуру ООН.
5. До якого типу міжнародних організацій належить ООН?
6. Охарактеризуйте організаційно-економічну структуру ООН.
7. Які функції виконує Генеральна Асамблея ООН?
8. У чому полягає головна функція Ради безпеки ООН?
9. Що таке «превентивна дипломатія»?
10. Поясніть особливості міжнародного співробітництва ООН та НАТО роль.

☞ Практичні завдання

☞ Виберіть правильну відповідь

1. Тільки спеціалізовані установи ООН:

- а) ЮНЕСКО, МВФ, ВМО, ІКАО;
- б) ФАО, МОП, ЮНЕСКО, ЕКЛАК;
- в) МОП, ЄЕК, МАГАТЕ;
- г) ММО, ФАО, ЮНЕСКО, МВФ.

2. З означених груп міжнародних організацій назвіть, ту, в якій перелічені тільки регіональні комісії ООН:

- а) ЄЕК, ЕКЛАК, ЮНЕСКО, МОТ, ЕСКЗА;
- б) ММО, ЕКА, ЕСКЗА, ФАО, ЄЕК;
- в) ЕКА, ЕКЛАК, ЄЕК, ЕСКЗА, ЕСКАТО;
- г) ЕКЛАК, ЮНЕСКО, МОП, ЕСКЗА, ЕКА.

3. Які з органів ООН належать до головних?

- а) Генеральна Асамблея ООН, Секретаріат, Міжнародний суд, ЕКОСОП, Рада безпеки, Рада з опіки;
- б) ПРООН, ЮНЕП, ЮНІСЕФ;
- в) МОП, ФАО, ЮНЕСКО, ЮНКТАД, МВФ;
- г) Регіональні та функціональні комісії, постійні комітети, експертні органи

4. Які з органів ООН належать до програм?

- а) Генеральна Асамблея ООН, Секретаріат, Міжнародний суд, ЕКОСОП, Рада безпеки, Рада з опіки;
- б) ПРООН, ЮНЕП, ЮНІСЕФ;
- в) МОП, ФАО, ЮНЕСКО, ЮНКТАД, МВФ;
- г) Регіональні та функціональні комісії, постійні комітети, експертні Органи.

5. Які з органів ООН належать до інших органів управління в системі ООН?

- а) Генеральна Асамблея ООН, Секретаріат, Міжнародний суд, ЕКОСОП, Рада безпеки, Рада з опіки;
- б) ПРООН, ЮНЕП, ЮНІСЕФ;

- в) МОП, ФАО, ЮНЕСКО, ЮНКТАД, МВФ;
 г) Регіональні та функціональні комісії, постійні комітети, експертні органи

✍ Визначте правильним чи неправильним є твердження

1. Організація Об'єднаних націй – ООН утворилася в 1946 р.
2. Принципи діяльності ООН не пов'язані з її цілями.
3. ООН є універсальною, глобальною організацією.
4. Усі органи ООН розташовані в Нью-Йорку.
5. Статут ООН є основою функціонування Північноатлантичного союзу (НАТО).

Теми для підготовки презентацій

1. Напрями і форми співробітництва України з НАТО.
2. Програма «Партнерство заради миру: сутність, основні цілі та завдання.
3. Спеціальні програми в структурі ООН, їх значення в системі міжнародних відносин.

Розшифрувати аббревіатури міжнародних організацій

ПРООН, ЮНЕП, ЮНІСЕФ, МОП, ФАО, ЮНЕСКО, ЮНКТАД, МВФ, ЕКОВАС, КОМЕСА, ЕСАКУ, САДК, ЮДЕАК, ЕВСЦА

Знайти відповідність аббревіатур міжнародних організацій українською та англійською мовами

1	МОП	А	IMF
2	ФАО	Б	FAO
3	МВФ	В	UNESCO
4	ЮНЕСКО	Г	ILO

Тема 13 РЕГІОНАЛЬНІ ЕКОНОМІЧНІ КОМІСІЇ ЕКОСОР

Мета: засвоїти особливості діяльності регіональних комісій ЕКОСОР.

План

1. Економічна і соціальна рада (ЕКОСОР): сутність та функції.
2. Функціональна та регіональні комісії ЕКОСОР.

Література:

1. Матвієнко В.М., Скороход Ю.С., Сапсай А.П. Міжнародні організації: підручник. Київ: ДАК, 2015. 783 с.
2. Циганкова Т.М., Гордєєва Т. Ф. Міжнародні організації: навчальний посібник. Київ: КНЕУ, 2001. 340 с.
3. Циганкова Т. М. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ: монографія. Київ: КНЕУ, 2003. 660 с.

Основні терміни і поняття

Економічна і соціальна рада ЕКОСОР, регіональні комісії, функціональні

Питання для самоконтролю

1. Яка мета створення ЕКОСОР?
2. Діяльність яких міжнародних організацій координує ЕКОСОР?
3. Визначте головні функції діяльності ЕКОСОР.
4. Охарактеризуйте організаційно-функціональну структуру ЕКОСОР.
5. До якого типу міжнародних організацій належить ЕКОСОР?
6. Охарактеризуйте діяльність функціональних комісій ЕКОСОР.
7. Охарактеризуйте діяльність регіональних комісій ЕКОСОР.
8. У чому полягає головна функція комітетів ЕКОСОР?
9. Діяльність яких спеціалізованих закладів ООН координується ЕКОСОР?
10. Поясніть механізм прийняття рішень у ЕКОСОР.

Практичні завдання

Виберіть правильну відповідь

1. Який з напрямів економічної діяльності ООН здійснює ЕКОСОР?

- а) загальноекономічний;
- б) регіональний;
- в) діяльність спеціалізованих установ;
- г) всі відповіді правильні.

2. Який з напрямів економічної діяльності ООН здійснюють регіональні економічні комісії?

- а) загальноекономічний;
- б) регіональний;
- в) діяльність спеціалізованих установ;
- г) всі відповіді правильні.

3. Із зазначених регіональних комісій ЕКОСОР вказати комісію для Африки:

- а) ЄЕК;
- б) ЕКЛАК;
- в) ЕКА;
- г) ЕСКАТО;
- д) ЕСКЗА.

4. Із зазначених регіональних комісій ЕКОСОР вказати комісію для Європи:

- а) ЄЕК;
- б) ЕКЛАК;
- в) ЕКА;
- г) ЕСКАТО;
- д) ЕСКЗА.

5. Із зазначених регіональних комісій ЕКОСОР вказати комісію для Західної Азії:

- а) ЄЕК;
- б) ЕКЛАК;
- в) ЕКА;
- г) ЕСКАТО;
- д) ЕСКЗА.

✍ Визначте правильним чи неправильним є твердження

1. Економічна і соціальна рада (ЕКОСОР) – головний координуючий орган ООН.
2. До складу ЕКОСОР входять десять функціональних комісій.
3. До складу ЕКОСОР не входять органи експертів.
4. Регіональні комісії ЕКОСОР утворені для координації міжнародних економічних відносин на рівні регіонів.
5. Керівництво ЕКОСОР складається з 54 членів, з яких половина щороку переобирається.

Теми для підготовки презентацій

1. Механізм прийняття рішень ЕКОСОР.
2. Програми й фонди ЕКОСОР.
3. Програма розвитку ООН (ПРООН): сутність та реалізація.

Розшифрувати аббревіатури міжнародних організацій ЄЕК, ЕКЛАК, ЕКА, ЕСКАТО, ЕСКЗА.

Тема 14 МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ

Мета: проаналізувати та засвоїти особливості діяльності Міжнародної організації з регулювання міжнародної торгівлі: Світової організації торгівлі; Міжнародної організації зі стандартизації; виокремити характерні особливості функціонування Міжнародного агентства з атомної енергії, Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ-ВНО).

План

1. Міжнародні організації з регулювання міжнародної торгівлі.
2. Світова організація торгівлі: історія створення, організаційна структура, процедура вступу.
3. Співробітництво України зі Світовою організацією торгівлі.
4. Міжнародні організації зі стандартизації.

Література:

1. Матвієнко В.М., Скороход Ю.С., Сапсай А.П. Міжнародні організації: підручник. Київ: ДАК, 2015. 783 с.
2. Циганкова Т.М., Гордєєва Т. Ф. Міжнародні організації: навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2001. 340 с.

3. Ковалевський В. В., Козак Ю. Г., Грищенко С. Г. Міжнародні організації: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ : ЦУЛ, 2003. 287 с.

Основні терміни і поняття

Міжнародна торгівля, міжнародні організації з регулювання міжнародної торгівлі, Світова організація торгівлі, Міжнародна організація із стандартизації, Міжнародне агентство з атомної енергії

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте структуру системи міжнародних організацій з регулювання світової торгівлі.
2. У чому полягають особливості діяльності регіональних організацій торговельного спрямування?
3. Назвіть багатосторонні міжурядові організації з регулювання світових товарних ринків. Дайте їх загальну характеристику.
4. Якою угодою регулюється міжнародна торгівля послугами і в чому її основний зміст?
5. Які заходи із захисту внутрішнього ринку мають право застосовувати країни-члени СОТ?
6. У чому полягає особливість СОТ? Яка історія її створення?
7. Охарактеризуйте організаційну структуру СОТ.
8. Опишіть процес і проблеми приєднання України до СОТ.
9. Охарактеризуйте міжнародні організації зі стандартизації.
10. Поясніть роль ISO у формуванні держстандартів України.

Практичні завдання

Виберіть правильну відповідь

1. Який рівень регулювання міжнародної торгівлі забезпечують міжнародні організації?
 - а) регіональний;
 - б) інтернаціональний;
 - в) національний;
 - г) всі відповіді правильні.
2. За правилами якої з організацій, регулюючих торговельні відносини, здійснюється близько 95% міжнародної торгівлі?
 - а) ЮНКТАД;
 - б) ОПЕК;
 - в) ГАТТ/СОТ;
 - г) НАФТА.

3. З перерахованих груп галузевих міжнародних організацій вказати міжнародні організації з регулювання міжнародної торгівлі:

- а) МВФ, МБРР;
- б) ГАТТ/СОТ, ЮНКТАД;
- в) ООН, ОЕСР;
- г) МОП, МВФ.

4. Положення і норми якої міжнародної організації створюють правову базу розвитку міжнародної торгівлі?

- а) ЮНКТАД;
- б) МВФ;
- в) ГАТТ/СОТ;
- г) НАФТА.

5. Коли було створено міжнародну торговельну організацію ЮНКТАД?

- а) 1947 р.;
- б) 1995 р.;
- в) 1964 р.;
- г) 1920 р.

✎ Визначте правильним чи неправильним є твердження

- 1. СОТ була створена у 1995 р.
- 2. Вищим органом СОТ є Міністерська Конференція.
- 3. Міністерська Конференція скликається раз на 4 роки і приймає найбільш важливі рішення у сфері торгівлі.
- 4. Керівний орган СОТ – Генеральна Рада СОТ.
- 5. Засідання – Генеральна Рада СОТ проводяться кожні три місяці.

Теми для підготовки презентацій

- 1. Порівняльна характеристика глобально-універсальних торговельних організацій.
- 2. Основні принципи і правила СОТ.
- 3. Торгові суперечки та війни.

Тема 15 МІЖНАРОДНІ ВАЛЮТНО-ФІНАНСОВІ ТА КРЕДИТНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Мета: засвоїти сутність, функції та причини виникнення Міжнародних валютно-фінансових організацій; проаналізувати особливості діяльності Міжнародного валютного фонду (МВФ) та регіональних банків розвитку.

План

- 1. Міжнародні валютно-фінансові та кредитні організації: сутність, функції та причини виникнення.
- 2. Міжнародний валютний фонд: історія створення, структура та фінансова база, форми діяльності, кредитні механізми.

3. Процес допомоги країнам-членам МВФ.

4. Регіональні банки розвитку. Європейський банк реконструкції та розвитку.

Література:

1. Ковалевський В. В., Козак Ю. Г., Грищенко С. Г. Міжнародні організації: навчальний посібник. для студ. вищ. навч. закл. Київ : ЦУЛ, 2003. 287 с.

2. Кучик О. С., Суховолець І. Р., Стельмах А. Б. Міжнародні організації: навчальний посібник. Київ : Знання, 2007. 749 с.

3. Мокій А. І., Яхно Т. П., Бабець І. Г. Міжнародні організації: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 279 с.

Основні терміни і поняття

Міжнародні валютно-фінансові організації, Міжнародні кредитні організації, кредитний механізм, Міжнародний валютний фонд, транси, регіональні банки розвитку, Європейський банк реконструкції та розвитку

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте складові сучасної системи міжнародних валютно-кредитних інститутів.

2. Назвіть історичні умови та послідовність створення МВФ.

3. Які цілі і функції має МВФ?

4. Опишіть організаційну структуру МВФ і функції його підрозділів.

5. Опишіть існуючий порядок вступу до МВФ. Які зобов'язання бере на себе країна, вступаючи до МВФ?

6. Як визначається розмір квоти країни? На що цей розмір впливає в подальшому?

7. Розкрийте сутність поняття «регіональний банк розвитку».

8. Які регіональні банки Ви знаєте?

9. Охарактеризуйте цілі, функції, фінансові ресурси, діяльність і організаційну структуру ЄБРР.

10. Якою є стратегія ЄБРР щодо України?

Практичні завдання

Виберіть правильну відповідь

1. В якій міжнародній організації здійснюється принцип «одна країна один голос»?

а) МВФ;

б) Світова організація торгівлі;

в) МБРР;

г) МТП.

2. Якій групі країн надає допомогу МВФ?

а) розвинутим;

б) країнам, що розвиваються;

в) з перехідною економікою;

г) усім країнам-членам фонду.

3. У якому місті розташована штаб-квартира МВФ?

а) Вашингтоні;

б) Женеві;

в) Парижі;

г) Токію.

4. На якій світовій валютній конференції створено МВФ ?

а) Паризькій;

б) Генуезькій;

в) Бреттон-Вудській;

г) Ямайській.

5. Із джерел фінансових коштів МВФ назвіть головний:

а) Банк міжнародних розрахунків;

б) Центральні банки окремих країн;

в) «Група десяти»;

г) внески країн-членів.

✍ Визначте правильним чи неправильним є твердження

1. Поява міжнародних організацій в валютно-кредитній сфері відбулася в першій половині ХХ ст.

2. Міжнародний банк реконструкції й розвитку (МБРР) був утворений до заснування МВФ.

3. Міжнародна асоціація розвитку (МАР) утворена в 1960 р.

4. МВФ засновано в 1945 р. згідно з рішенням Ямаїкської конференції.

5. Членами МВФ є 182 держави.

Теми для підготовки презентацій

1. Особливості участі України в міжнародних фінансових організаціях.

2. Проблеми співробітництва країн з Міжнародним валютним фондом.

3. Діяльність регіональних банків і фондів розвитку.

Розшифрувати абрєвіатури міжнародних організацій

МВФ, МБРР, БАГІ, МАР, МЦУІС, МФК, ЄБРР

Знайти відповідність абрєвіатур міжнародних організацій

українською та англійською мовами

1	БАГІ	А	IMF
2	МБРР	Б	IBDR
3	МФК	В	IFC
4	МВФ	Г	MIGA

Тема 16 ГРУПА СВІТОВОГО БАНКУ

Мета: засвоїти сутність, функції та причини виникнення міжнародних організацій у групі Світового банку; проаналізувати особливості діяльності Міжнародного банку реконструкції та розвитку, Міжнародної асоціації розвитку, Міжнародної фінансової корпорації, Багатостороннього агентства з гарантування інвестицій, Міжнародного центру з урегулювання інвестиційних спорів.

План

1. Група Світового банку: формування, організаційно-функціональна структура.
2. Міжнародний банк реконструкції та розвитку.
3. Міжнародна асоціація розвитку.
4. Міжнародна фінансова корпорація.
5. Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій.
6. Міжнародний центр з урегулювання інвестиційних спорів.

Література:

1. Ковалевський В. В., Козак Ю. Г., Грищенко С. Г. Міжнародні організації: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ : ЦУЛ, 2003. 287 с.
2. Кучик О. С., Суховолець І. Р., Стельмах А. Б. Міжнародні організації: навчальний посібник. Київ : Знання, 2007. 749 с.
3. Циганкова Т. М. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ: монографія. Київ: КНЕУ, 2003. 660 с.

Основні терміни і поняття

Світовий банк, Міжнародний банк реконструкції та розвитку, Міжнародна асоціація розвитку, Міжнародна фінансова корпорація, Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій, Міжнародний центр з урегулювання інвестиційних спорів

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте організаційно-функціональну структуру групи Світового банку.
2. Що Вам відомо про діяльність Світового банку в Україні?
3. Охарактеризуйте МАР й особливості її діяльності.
4. Охарактеризуйте цілі та діяльність МФК.
5. Які питання вирішує БАГІ?
6. Які питання вирішує МЦУІС?
7. Охарактеризуйте організаційну структуру МЦУІС.
8. Чим відрізняється МФК та МБРР щодо кредитування?

9. Перерахуйте основні цілі МАР.
10. Який орган є спільним для Світового банку й МВФ?

✍ Практичні завдання

✍ Виберіть правильну відповідь

1. Діяльність якого філіалу Світового банку спрямована на захист інвесторів від некомерційних ризиків?

- а) БАГІ;
- б) МФК;
- в) МАР;
- г) МБРР.

2. Який філіал Світового банку надає безпроцентні позики найбільшим країнам світу?

- а) БАГІ;
- б) МФК;
- в) МАР;
- г) МБРР.

3. Який філіал Світового банку надає позики на розвиток приватного підприємництва в країнах, що розвиваються?

- а) БАГІ;
- б) МФК;
- в) МАР;
- г) МБРР.

4. У якому місті розташована штаб-квартира Світового банку?

- а) Вашингтоні;
- б) Женеві;
- в) Парижі;
- г) Токіо.

5. Який характер має голосування в МВФ і Світовому банку?

- а) звичайне;
- б) зважене;
- в) відповіді а) і б) правильні;
- г) немає правильної відповіді.

✍ Визначте правильним чи неправильним є твердження

1. Група Світового банку складається з чотирьох основних інституцій.
2. Міжнародний банк реконструкції й розвитку – МБРР – заснований в 1945 р. у Брюсселі.
3. Основними напрями діяльності МБРР нині є довгострокове кредитування.
4. Міжнародна асоціація розвитку – МАР – утворена в 1960 р.
5. МАР нараховує 160 країн-учасниць, які поділяються на три групи.

Теми для підготовки презентацій

1. Фінансова підтримка країн, що розвиваються, установами Світового

банку.

2. Порівняльна характеристика діяльності Світового банку та Міжнародного валютного фонду.

3. Світовий банк і розвиток приватного підприємництва.

Тема 17 МІЖНАРОДНИЙ РИНОК ПРАЦІ ТА СИСТЕМА РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН

Мета: засвоїти сутність та особливості функціонування міжнародного ринку праці, розглянути функції та причини виникнення міжнародних організацій з регулювання ринку праці: Міжнародної організації праці та Міжнародної організації з міграції.

План

1. Міжнародний ринок праці: поняття та особливості функціонування.
2. Міжнародна організація праці: мета, функції, структура.
3. Міжнародна організація з міграції (МОМ): історія створення, статут, цілі та завдання, діяльність. Діяльність МОМ в Україні.
4. Протидія торгівлі людьми.

Література:

1. Матвієнко В.М., Скороход Ю.С., Сапсай А.П. Міжнародні організації: підручник. Київ: ДАК, 2015. 783 с.

2. Циганкова Т.М., Гордєєва Т. Ф. Міжнародні організації: навчальний посібник. Київ: КНЕУ, 2001. 340 с.

3. Ковалевський В. В., Козак Ю. Г., Грищенко С. Г. Міжнародні організації: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ : ЦУЛ, 2003. 287 с.

Основні поняття терміни і поняття

Міжнародний ринок праці, попит на працю, пропозиція праці, рівноважна ставка заробітної плати, міжнародні організації з регулювання ринку праці, Міжнародна організація праці, Міжнародна організація з міграції, торгівля людьми

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення дефініції «міжнародний ринок праці».
2. У чому полягають особливості функціонування міжнародного ринку праці?
3. Які цілі Міжнародної організації праці (МОП)?
4. Охарактеризуйте організаційну структуру МОП.
5. Які цілі Міжнародної організації з міграції (МОМ)?
6. У чому полягають завдання МОМ?

7. Охарактеризуйте статут МОМ.
8. Проаналізуйте діяльність МОМ в Україні.
9. Як Ви розумієте поняття «торгівля людьми»?
10. Визначте основні заходи протидії торгівлі людьми на сучасному етапі.

☞ Практичні завдання

☞ Виберіть правильну відповідь

1. Міжнародна організація праці (МОП) – це організація, що:

- а) сприяє забезпеченню безпеки країни, нарощуванню її економічного потенціалу і зростанню добробуту працівників;
- б) виконує роль міжнародного форуму, на якому держави-учасники та партнери обговорюють придбаний досвід, обмінюються поглядами, розробляють заходи, сприяють співпраці, координації зусиль у сфері міграції;
- в) забезпечує систему гарантій прав найманих працівників у сфері соціально-трудових відносин;
- г) забезпечує прояв колективної думки найманих працівників, що дозволяє постійно враховувати їх інтереси в процесі ухвалення управлінських рішень.

2. Трудові права людини сформульовані ширше у:

- а) Пакті про економічні, соціальні та культурні права людини;
- б) Декларації прав людини;
- в) Конвенції МОП щодо недопущення дискримінації праці;
- г) Конвенції МОП щодо розвитку людських ресурсів.

3. Найвищий орган міжнародної організації праці (МОП) – це:

- а) адміністративна рада;
- б) міжнародне бюро праці (МБП);
- в) міжнародна конференція праці;
- г) міжнародний інститут соціально-трудових досліджень;
- д) міжнародний навчальний центр.

4. Постійним секретаріатом МОП є:

- а) міжнародний навчальний центр;
- б) міжнародне бюро праці;
- в) міжнародний інститут соціально-трудових досліджень;
- г) міжнародна конференція праці;
- д) адміністративна рада.

5. Виконавчий орган МОП – це:

- а) міжнародний навчальний центр;
- б) міжнародне бюро праці (МБП);
- в) адміністративна рада;
- г) міжнародна конференція праці;
- д) міжнародний інститут соціально-трудових досліджень.

☞ Визначте правильним чи неправильним є твердження

1. До традиційних спонукальних мотивів та причин міжнародної міграції трудових ресурсів належать: різниця в рівнях економічного розвитку окремих країн.
2. Міжнародна організація праці була створена в 1920 р.
3. До допоміжних органів МОП належать: Міжнародна конференція праці (МКП), Адміністративна рада, Міжнародне бюро праці.
4. Штаб-квартира Міжнародної організації з міграції (МОМ) розташована в Женеві.
5. Програма протидії торгівлі людьми МОМ в Україні розпочала свою роботу в 1998 р.

Теми для підготовки презентацій

1. Сучасні тенденції трудової міграції в світі.
2. Роль МОП у регулюванні міграційних потоків.
3. Вплив МОП на формування міграційної політики країн ЄС.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Матвієнко В.М., Скороход, Сапсай А.П. Міжнародні організації: підручник. Київ: ДАК, 2015. 783 с.
2. Циганкова Т.М., Гордеева Т. Ф. Міжнародні організації: навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2001. 340 с.
3. Ковалевський В. В., Козак Ю. Г., Грищенко С. Г. Міжнародні організації: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ : ЦУЛ, 2003. 287 с.
4. Кучик О. С., Суховолець І. Р., Стельмах А. Б. Міжнародні організації: навчальний посібник. Київ : Знання, 2007. 749 с.
5. Мокій А. І., Яхно Т. П., Бабець І. Г. Міжнародні організації: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 279 с.
6. Юрійчук Є. П. Електоральна та референдна легітимація влади на пострадянському просторі: зовнішньополітичні аспекти: монографія. Чернівці : ЧНУ, 2012. 479 с.
7. Чекаленко Л. Д. Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ). Київ : Дип. акад. України при МЗС України, 2012. 75 с.
8. Кучик О. С. Україна в міжнародних організаціях: підручник. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2014. 411 с.
9. Циганкова Т. М. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ: монографія. Київ: КНЕУ, 2003. 660 с.

Додаткова:

1. Козак Ю.Г., Ковалевський В.В. Міжнародні організації: навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2003. 288 с.
2. Кучик О.С. Міжнародні організації: навчальний посібник. Київ: Знання, 2005. 497с.
3. Білорус О. Г. Економічна система глобалізму: монографія. Київ: КНЕУ, 2003. 360 с.
4. Білорус О. Г., Лук'яненко Д. Г. Глобалізація і безпека розвитку. Київ: КНЕУ, 2001. 733 с.
5. Лук'яненко Д. Г. Стратегії економічного розвитку в умовах глобалізації: монографія. Київ: КНЕУ, 2001. 538 с.
6. Білорус О. Г. Глобалізація і національна стратегія України. Київ: Батьківщина, 2001. 300 с.
7. Білорус О. Г. Глобалізація і національні інтереси. Київ, 2000. 300 с.
8. Гальчинський А. С. Суперечності реформ у контексті цивілізаційного процесу. Київ: Українські пропілеї, 2001. 320 с.
9. Циганкова Т. М. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ: монографія. Київ: КНЕУ, 2003. 660 с.

10. Горбач Л. М., Плотніков О. В. Міжнародні економічні відносини: підручник. Київ: Кондор, 2005. 266 с.

11. Губський Б. В. Євроатлантична інтеграція України. Київ: Логос, 2003. 328 с.

12. Губський Б. В., Павловська О. Д., Харчук С. В. Конкурентоспроможність національної економіки: пріоритети дослідження та експертні оцінки. Київ: КНЕУ, 2003. 51 с.

13. Джеральд М., Олесевич Д. Міжнародне середовище бізнесу: конкуренція та регулювання у глобальній економіці. Київ: Либідь, 2002. 584 с.

14. Жаліло Я. А. Економічна стратегія держави: теорія, методологія, практика: монографія. Київ: НІС, 2003. 368 с.

Інформаційні ресурси:

1. Організація Об'єднаних Націй. URL : www.un.org.

2. Світова організація торгівлі. URL : www.wto.org.

3. Міжнародна організація праці. URL : www.ilo.org

4. Міжнародна організація цивільної авіації. URL : www.icao.int.

5. Міжнародна організація міграції. URL : www.imo.int.

6. Всесвітній поштовий союз. URL : www.upu.int.

7. Конференція ООН з торгівлі та розвитку. URL : www.un.org/russian/esa/unctad.

8. Організація Об'єднаних Націй з промислового розвитку. URL : www.unido.ru ; www.un.org/russian/ecosoc/unido.

9. Організація Економічного Співробітництва та Розвитку. URL : www.oecd.org.

10. Рада Європи. URL : www.coe.org.

11. Європейський Союз. URL : europa.eu.int.

12. Європейська Асоціація Вільної Торгівлі. URL : www.efta.int/.

13. Організація з Безпеки і Співробітництва в Європі. URL : www.osce.org.

14. Організація Північноатлантичного договору (Північноатлантичний альянс). URL : www.nato.org.

15. Співдружність Незалежних Держав. URL : www.cis.minsk.by.

16. Організація Африканської Єдності. URL : www.africa-union.org.

17. Ліга Арабських Держав. URL : www.arableagueonline.org.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Матвієнко В.М., Скороход, Сапсай А.П. Міжнародні організації: підручник. Київ: ДАК, 2015. 783 с.
2. Циганкова Т.М., Гордєєва Т. Ф. Міжнародні організації: навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2001. 340 с.
3. Ковалевський В. В., Козак Ю. Г., Грищенко С. Г. Міжнародні організації: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ : ЦУЛ, 2003. 287 с.
4. Кучик О. С., Суховолець І. Р., Стельмах А. Б. Міжнародні організації: навчальний посібник. Київ : Знання, 2007. 749 с.
5. Мокій А. І., Яхно Т. П., Бабець І. Г. Міжнародні організації: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 279 с.
6. Кучик О. С. Україна в міжнародних організаціях: підручник. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2014. 411 с.
7. Циганкова Т. М. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ: монографія. Київ: КНЕУ, 2003. 660 с.

АБРЕВІАТУРИ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

1. **АВФ** – Арабський валютний фонд (AMF – Arab Monetary Fund).
2. **АзБР** – Азіатський банк розвитку (AsDB – Asian Development Bank).
3. **АСЕАН** – Асоціація держав Південно-Східної Азії (ASEAN – Association of South East Asian Nations).
4. **АПЕК** – Азіатсько-Тихоокеанське економічне співробітництво (APEC – Asia-Pacific Economic Cooperation).
5. **АфБР** – Африканський банк розвитку (ADB – African Development Bank).
6. **АФЕСР** – Арабський фонд економічного і соціального розвитку (AFESD – Arab Fond for Economic and Social Development).
7. **АЯЕ** – Агенція з ядерної енергетики (NEA – Nuclear Energy Agency).
8. **БАГІ** – Багатостороння агенція з гарантій інвестицій (MIGA – Multilateral Investment Guarantee Agency).
9. **БМР** – Банк міжнародних розрахунків (BIS – Bank for International Settlements).
10. **ГАТТ** – Генеральна угода з тарифів і торгівлі (GATT – General Agreement on Tariffs and Trade).
11. **ЕВС** – Економічний і валютний союз (EMU – Economic and Monetary Union).
12. **ЕКА** – Економічна комісія ООН для Африки (ECA – UN Economic Commission for Africa).
13. **ЕКЛАК** – Економічна комісія ООН для Латинської Америки (ECLAC – UN Economic Commission for Latin America and the Caribbean).
14. **ЕКОВАС** – Економічне співтовариство держав Західної Африки (ECOWAS – Economic Community of West African States).
15. **ЕКОСОР** – Економічна і соціальна рада ООН (ECOSOC – Economic and Social Council).
16. **ЕСКАТО** – Економічна і соціальна комісія ООН для Азії і Тихого океану (ESCAP – UN Economic and Social Commission for Asia and the Pacific).
17. **ЕСКЗА** – Економічна і соціальна комісія ООН для Західної Азії (ESCWA – UN Economic and Social Commission for Western Asia).
18. **ЄАВТ** – Європейська асоціація вільної торгівлі (EFTA – European Free Trade Association).
19. **ЄБРР** – Європейський банк реконструкції та розвитку (EBRD – European Bank for Reconstruction and Development).
20. **ЄВС** – Європейська валютна система (EMS – European Monetary System).
21. **ЄВРОКОНТРОЛ** – Європейська організація з безпеки повітряної навігації (EUROCONTROL – European Organization for the Safety of Air Navigation).
22. **ЄЕК** – Європейська економічна комісія ООН (ECE – UN Economic Commission for Europe).

23. **ЄІВ** – Європейський інвестиційний банк (EIB – European Investment Bank).
24. **ЄКА** – Європейська космічна агенція (ESA – European Space Agency).
25. **ЄКАК** – Європейська конференція цивільної авіації (ECAC – European Civil Aviation Conference).
26. **ЄПО** – Європейська патентна організація (EPO – European Patent Organization).
27. **ЄОВС** – Європейське об'єднання вугілля та сталі (EUCS – European Unity of Coal and Steel).
28. **ЄС** – Європейський союз (EU – European Union).
29. **ЄФР** – Європейський фонд розвитку (EDF – European Development Fund).
30. **ЄФРР** – Європейський фонд регіонального розвитку (ERDF – European Regional Development Fund).
31. **ЄЦБ** – Європейський центральний банк (ECB – European Central Bank).
32. **ІБР** – Ісламський банк розвитку (ISDB – Islamic Development Bank).
33. **ІКАО** – Міжнародна організація цивільної авіації (ICAO – International Civil Aviation Organization).
34. **ІМО** – Міжнародна морська організація (IMO – International Maritime Organization).
35. **КАРИКОМ** – Карибське співтовариство і Канівський спільний ринок (CARICOM – Caribbean Community and Common Market).
36. **КАТТПІ** – Конфедерація Азіатсько-Тихоокеанських торговельно – промислових палат (CACCİ – Confederation of Asia-Pacific Chambers of Commerce and Industry).
37. **КОМЕСА** – Спільним ринок Східної та Південної Африка (COMESA – Common Market for Eastern and Southern Africa).
38. **КПТО** – Комісія для країн Південної частини Тихого океану (SPC – South Pacific Commission).
39. **ЛААІ (ЛАІ)** – Латиноамериканська асоціація інтеграції (ALADI – Asociación Latinoamericana de Integración).
40. **ЛАЕС** – Латиноамериканська економічна система (SELA – Sistema Económica Latinoamericana).
41. **ІАБР** – Міжамериканський банк розвитку (IDB – Inter – American Development Bank).
42. **ІАГАТЕ** – Міжнародна агенція з атомної енергії (IAEA – International Atomic Energy Agency).
43. **ІААР** – Міжнародна асоціація розвитку (IDA – International Development Association).
44. **ІБРД** – Міжнародний банк реконструкції та розвитку (IBRD – International Bank for Reconstruction and Development).
45. **ІМФ** – Міжнародний валютний фонд (IMF – International Monetary Fund).

46. **МЕА** – Міжнародна енергетична агенція (IEA – International Energy Agency).
47. **МЕРКОСУР** – Південний спільний ринок, Спільний ринок країн Південного Конусу (MERCOSUR – Mercado Comun del Sur).
48. **МОП** – Міжнародна організація праці (ILO – International Labor Organization).
49. **МСЕ** – Міжнародний союз електровз'язку (ITU – International Telecommunication Union).
50. **МТП** – Міжнародна торговельна палата (ICC – International Chamber of Commerce).
51. **МФК** – Міжнародна фінансова корпорація (IFC – International Finance Corporation).
52. **МФСР** – Міжнародний фонд сільськогосподарського розвитку (IFAD – International Fund for Agricultural Development).
53. **МЦУІС** – Міжнародний центр з урегулювання інвестиційних спорів (ICSID – International Center for Settlement of Investment Disputes).
54. **НАФТА** – Північноамериканська асоціація вільної торгівлі (NAFTA – North American Free Trade Association).
55. **ОАД** – Організація американських держав (OAS – Organization of American States).
56. **ОАЄ** – Організація африканської єдності (OAU – Organization of American Unity).
57. **ОБСЕ** – Організація з безпеки і співробітництва в Європі (OSCE – Organization for Security and Cooperation in Europe).
58. **ОЕС** – Організація економічного співробітництва (ECO – Economic Cooperation Organization).
59. **ОЕСР** – Організація економічного співробітництва й розвитку (OECD – Organisation for economic Cooperation and Development).
60. **ОІК** – Організація Ісламська Конференція (ICO – Islamic Conference Organization).
61. **ООН** – Організація Об'єднаних Націй (UN – United Nations).
62. **ОПЕК** – Організація країн – експортерів нафти (OPEC – Organization of the Petroleum Exporting Countries).
63. **ПРООН** – Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй (UNDP – United Nations Development Programme).
64. **ПТФ** – Південнотихоокеанський форум (SPF – South Pacific Forum).
65. **РТЕС** – Рада Тихоокеанського економічного співробітництва (PECC – Pacific Economic Cooperation Council).
66. **СААРК** – Асоціація регіонального співробітництва Південної Азії (SAARC – South Asian Association for Regional Cooperation).
67. **САДК** – Південноафриканське співтовариство (SADC – Southern African Development Community).
68. **СБ** – Світовий банк (WB – World Bank).

69. **СНД** – Співдружність Незалежних Держав (CIS – Commonwealth of Independent States).

70. **СОІВ** – Світова організація інтелектуальної власності (WIPO – World Intellectual Property Organization).

71. **СООЗ** – Світова організація охорони здоров'я (WHO – World Health Organization).

72. **СПП** – Світова продовольча програма (WFP – World Food Programm).

73. **СПС** – Світовий поштовий союз (UPU – Universal Postal Union).

74. **СТО** – Світова торговельна організація (WTO – World Trade Organization).

75. **СТО** – Світова туристська організація (WTO – World Tourism Organization).

76. **ТЕР** – Тихоокеанська економічна рада (PВЕС – Pacific Basin Economic Council).

77. **УЕМОА** – Західноафриканський економічний і валютний союз (UEMOA – Union Economique et Monetaire Ouest – Africaine).

78. **ФАО** – Продовольча і сільськогосподарська організація (FAQ – Food and Agricultural Organization).

79. **ФЕОГА** – Європейський фонд орієнтації і гарантування сільського господарства (FEOGA – Fonds europeen par Orientacion et garantie de agriculture).

80. **ЦАСР** – Центральноамериканський спільний ринок (CACM – Central American Common Market).

81. **ЦЕРН** – Європейський центр ядерних досліджень (CERN – Centre Europeenne pour la Recherche Nucleaire).

82. **ЦДНО** – Центр досліджень і новацій в галузі освіти (CERI – Centre for Education Research and Innovation).

83. **ЧЕС** – Чорноморське економічне співробітництво (BSEC – Black Sea Economic Cooperation).

84. **ЧБТР** – Чорноморський банк торгівлі і розвитку (BSTDB – Black Sea Trade and Development Bank).

85. **ЮДЕАК** – Митний і економічний союз Центральної Африка (UDEAC – Union Douaniere et Economique de L'Afrique Centrale).

86. **ЮНДРО** – Бюро Координатора ООН з наданням допомога в разі стихійного лиха (UNDRO – Office of United Nations Disaster Relief Coordinator).

87. **ЮНЕП** – Програма ООН з навколишнього середовища (UNEP – United Nations Environment Programme).

88. **ЮНЕСКО** – Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки, культури (UNESCO – United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization).

89. **ЮНІДО** – Організація Об'єднаних Націй з промислового розвитку (UNIDO – United Nations Industrial Development Organisation).

90. **ЮНІСЕФ** – Дитячий фонд Організації Об'єднаних Націй (UNICEF – United Nations Children's Fund).

91. **ЮНІТАР** – Навчальний і науково-дослідний інститут Організації Об'єднаних Націй (UNITAR – United Nations Institute for Training and Research).

92. **ЮНІФЕМ** – Фонд розвитку ООН для задоволення інтересів жінок (UNIFEM – United Nations Development Fund for Women).

93. **ЮНКТАД** – Конференція ООН з торгівлі й розвитку (UNCTAD – United Nations Conference on Trade and Development).

94. **ЮНКТАД/СТО МТЦ** – **ЮНКТАД/СТО** – Міжнародний торговельний центр (UNCTAD\WTO ITC – UNCTAD\WTO International Trade Centre).

95. **ЮНСІТРАЛ** – Комісія ООН з прав міжнародної торгівлі (UNCITRAL – United Nations Commission on International Trade Law).

96. **ЮНФПА** – Фонд ООН в галузі народонаселення (UNFPA – United Nations Population Fund).

Навчальне видання
(українською мовою)

Переверзева Анна Василівна

МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Економіка» освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка»

Рецензент Ю.М. Уманська
Відповідальний за випуск Д.І. Бабміндра
Коректор Н.О.Дугієнко